

Taloussuunnitelma 2024-27

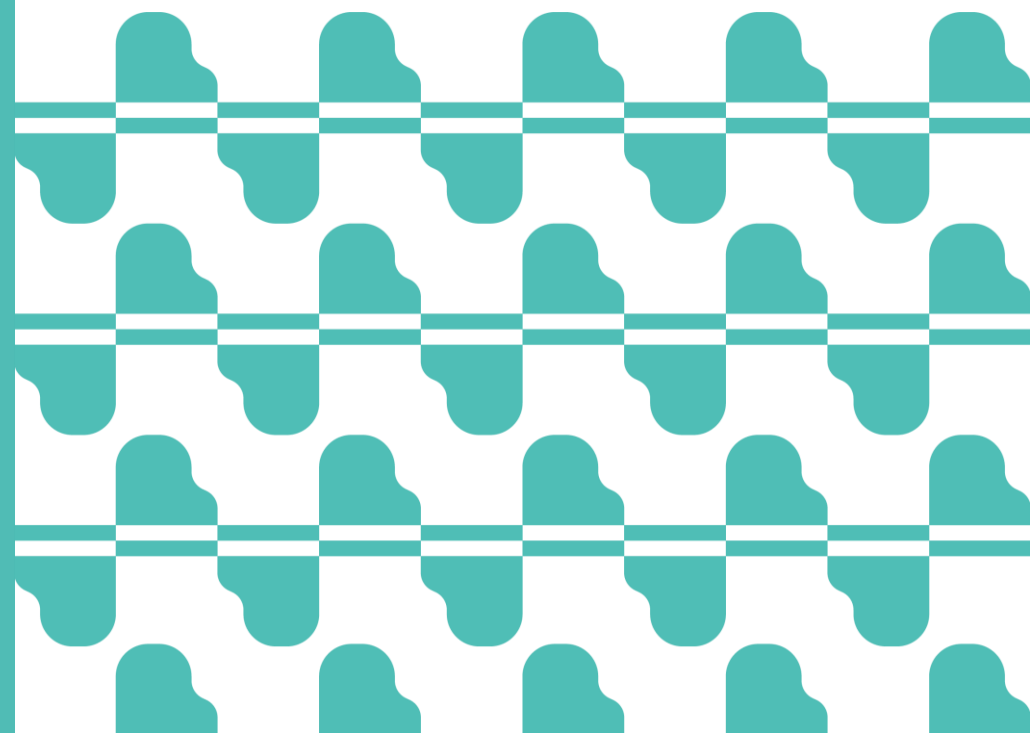
- tilannekatsaus ja lähtökohdat

Talousjaosto 26.5.2023

Kirsi Rinne

Järvenpää

Kehysvalmistelun lähtökohdat

VERORAHOITUS

- Verotulot Kuntaliiton 4/23 veroennustekehikon pohjalta
  - Ei veronkorotuksia
  - Kunnallisvero 7,61 % → 2024: 7,60 %
- Valtionosuudet VMn 4/23 ennakollisten vos-laskelmien ja painelaskelman pohjalta
  - laskelmasta vähennetty -10 €/as TPE 2022 sotemenoilmoituksissa todettujen virheiden vuoksi (FCG:n arvio)
  - Huom! Lausuntokierroksella "Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)"
    - Voi muuttaa luvut täysin ennakoimattomasti!
    - Näkymä, heikentää toteutuessaan kuntien rahoitustilannetta!

TOIMINTA

- Voimassa oleva talousohjelma 2023-26 ml. hyväksytyt talousarviomuutokset (siirtomäärärahat 2023-25 / KV 29.5.2023)
  - ml. 2024 alkaen 3Me toimintakatesopeutus
- Toimintakulut/kate
  - Palkankorotukset
  - Uudet lakisääteiset tehtävät siltä osin, kun tiedot on käytettävissä
    - HUOM! 2025 TE-palveluja ei huomioitu → toteutus ja rahoitus vielä ratkaisematta
  - Muut pakottavat muutostarpeet

INVESTOINNIT

- Osittain päivitetty investointiohjelmaehdotus ja poistot
- Korkokulut talousarviomuutosesityksen mukaisesti

Päivitetty verotuloennuste (KL 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 +1,5 Me
Talousohjelma 23-26 +2,9Me

Yhteenveto 1000 €						
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	194 498	204 424	95 316	89 653	93 586	97 118
<i>Muutos %</i>	6,3	5,1	-53,4	-5,9	4,4	3,8
Yhteisövero	7 144	8 733	6 403	5 689	6 077	6 412
<i>Muutos %</i>	52,9	22,2	-26,7	-11,1	6,8	5,5
Kiinteistövero	16 758	17 843	18 666	19 267	19 853	20 461
<i>Muutos %</i>	21,5	6,5	4,6	3,2	3,0	3,1
VEROTULO KIRJATTAVA	218 400	230 999	120 384	114 609	119 517	123 991

Talousohjelma 2023-2026

Verolaji				
Kunnallisvero	94 087	89 356	92 924	95 712
<i>Muutos %</i>	-54,0	-5,0	4,0	3,0
Yhteisövero	5 869	5 360	5 573	5 684
<i>Muutos %</i>	-27,1	-8,7	4,0	2,0
Kiinteistövero	18 885	19 148	19 399	19 649
<i>Muutos %</i>	-0,9	1,5	1,4	1,4
VEROTULO KIRJATTAVA	118 841	113 864	117 896	121 045

Muutos talousohjelmaan 2023-26

	1 229	297	662	1 406
	534	329	505	728
	-219	119	454	812
	1 543	745	1 621	2 946

- Verokehikko päivittyy seuraavan kerran elokuussa
- Suhdannetilanteen aiheuttama epävarmuus?

Päivitetty valtionosuudet (KL/VM 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 -0,09 Me
Talousohjelma 23-26 +4,5 Me

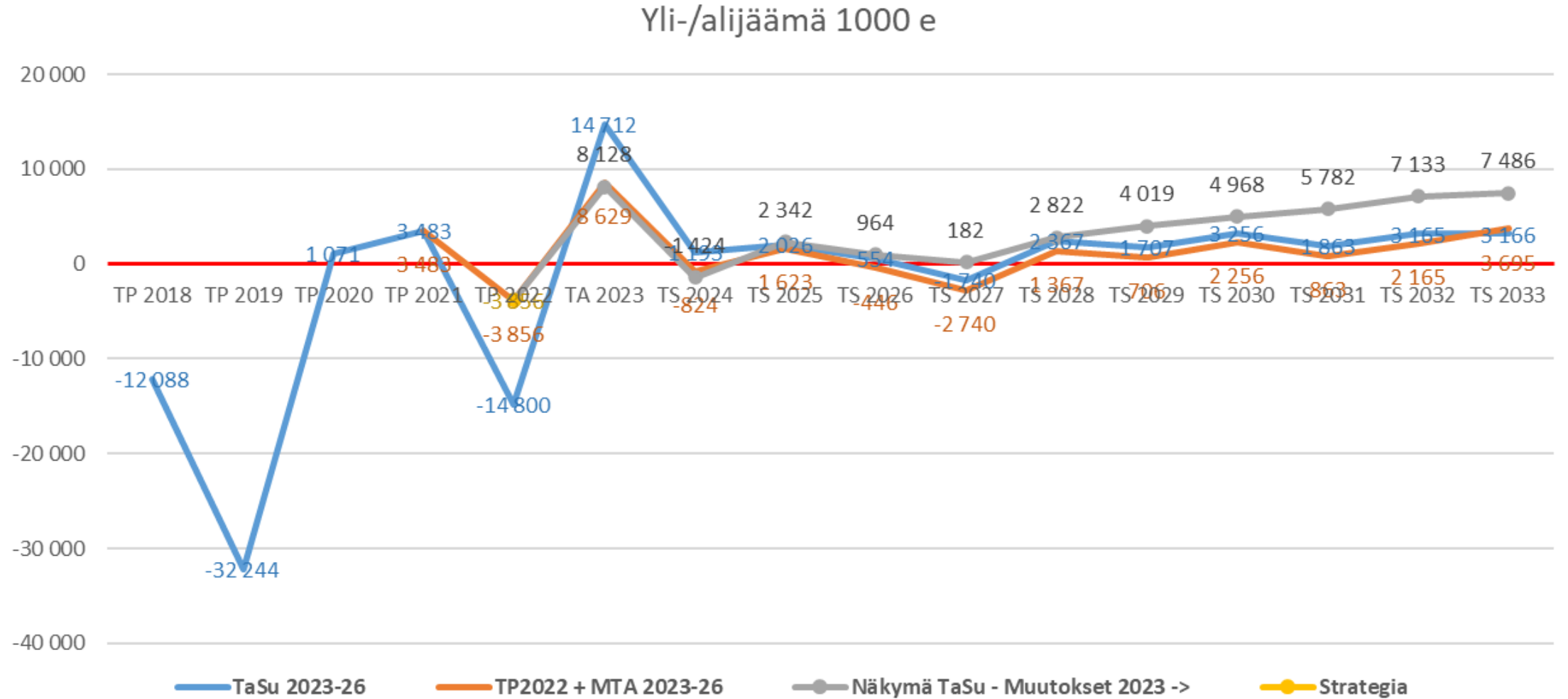
VOS 1000 €	TP 2021	TP 2022	TA 2023	2024	2025	2026	Yht. 23-26
Valtionosuudet TA23	39 838	44 925	18 702	10 841	13 170	14 319	57 032
Ennakollinen VOS TA24			18 613	12 674	14 420	15 828	61 534
Ero			-90	1 833	1 250	1 509	4 502

- TA23 = Lopullinen VOS päätös
- TA 2024 VM/KL ennakkollisen valtionosuuslaskelman mukainen
  - Vähennetty -10 €/as muiden kuntien virheellisesti ilmoittamien hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten takia
  - Huom! 2025 → luvuissa ei TE-palvelujen siirrosta maksettavia valtionosuuksia, koska menoarvioita ei toistaiseksi käytettävissä
- **Huom! Lausuntokierroksella "Sote-siirtolaskelmien tarkistaminen"**
  - kunnille ja kuntayhtymille ilmoitusvelvollisuus 2021 ja 2022 tilinpäätöksiin sisältyvistä poikkeuseristä 30.6.2023 mennessä
  - korjattavat erät heikentänevät kuntien rahoitustilannetta, toiseen suuntaan olevat erät jätetty pois laskelmista (esim. 2022 maksettu sote-hlöstön 2020 koronatyökorvaus)
  - ei korjaa laskennassa jo aiemmin todettuja "virheitä": edelläkävijäkuntien korkeammat kustannukset ja vos-leikkaukset

Skenaariotarkastelut

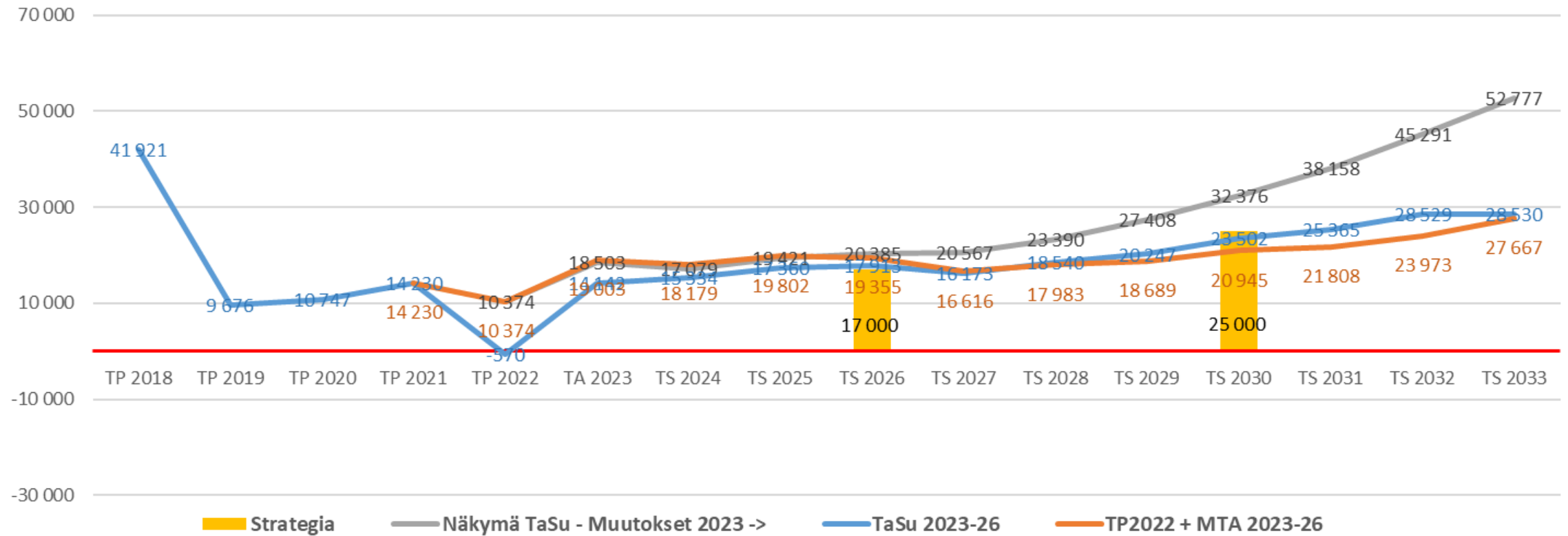
- **Taloussuunnitelma 2023-26**
- **Tilinpäätös 2022 + MTA 2023-26**
  - Tilinpäätös 2022 -3,8Me (vs. TPE 2022 -14,8 Me)
  - Siirtomäärärahat (käyttötalous ja investoinnit)
  - Valtionosuudet, korkokulut...
- **Näkymä Tasu-kauteen**
  - **Palkankorotukset: 1,1 Me 2023-24, 1,6Me 2025**
  - **Palvelutarpeen muutokset/lisäykset → ~1 Me**
  - **Maanmyyntien sakkaus**
  - **Verotulojen päivitys**
  - **Valtionosuuksien päivitys**
  - **Poistojen täsmennys**
  - Päivitetty investointiohjelmaluonnos

Yli/alijäämä, 1000e

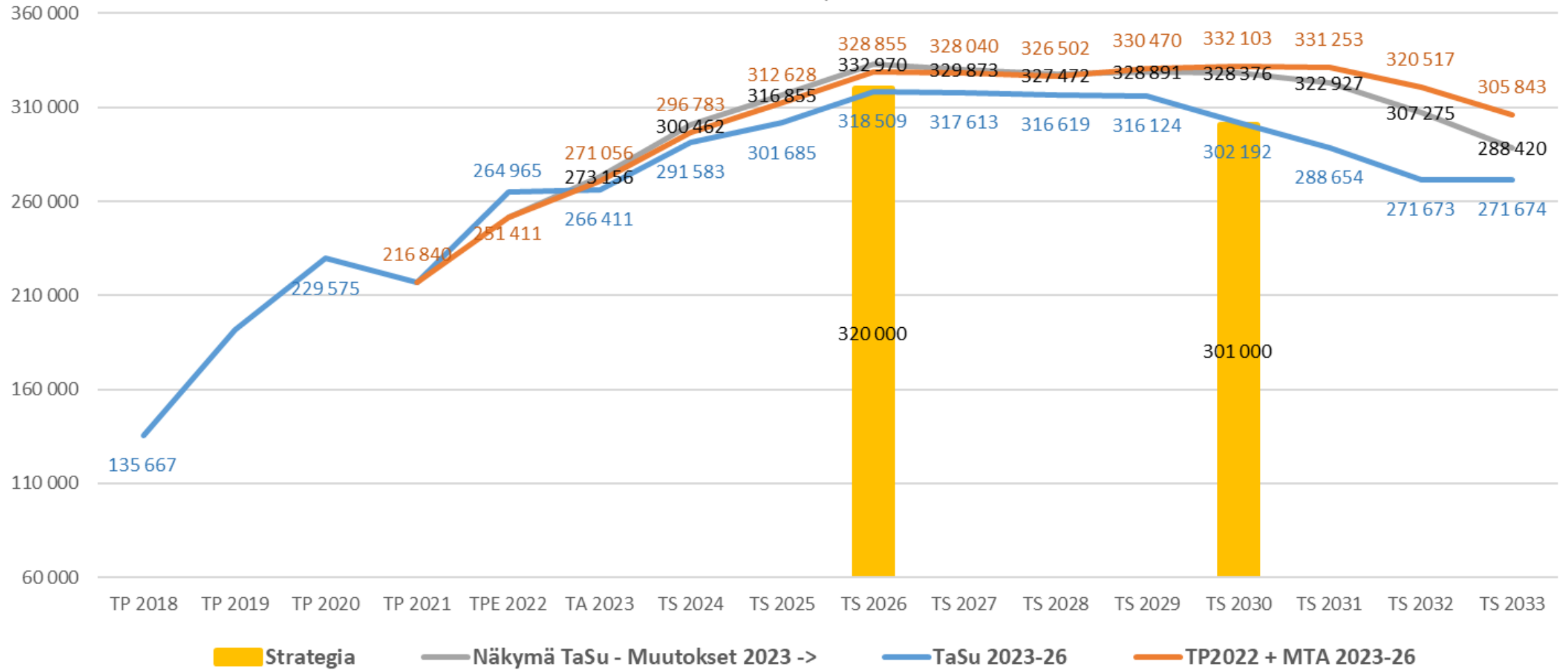
Taseen kertynyt yli/alijäämä, 1000e

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 1000 e

Lainamäärä, 1000e

Lainakanta, teur

Riskit ja epävarmuustekijät

- Valtionosuudet!
  - Laskelmien päivitys elokuussa, arvio lisäleikkaus **-10€/asukas** (arvio ilman korjausasetusta)
  - Mutta, jos siirtolaskelmien korjausasetus menee läpi, luvut voi muuttua täysin!
- Suhdannekehityksen vaikutus toimintaan ja talouteen
  - rakentamisen hidastuminen näkyy markkinoilla, myös Järvenpäässä → maan myynneillä ei saada paikattua taloutta suunnitellussa laajuudessa, muut tuotot?
  - työttömyys? → kunnallisverotulot, työmarkkinatuen kuntaosuus
  - inflaatio → palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden hintojen nopea nousu jatkuu ja vaikutukset laajenee
- Palvelukysynnän muutokset
  - varhaiskasvatuksen osallistumisasteiden kasvunäkymä, jatkuuko edelleen?
    - vaikutus henkilöstöresursseihin mutta myös palvelukapasiteetin tarpeeseen
    - vanhoista rakennuksista luopuminen hidastuu
  - opetuksen "laajemman tuen tarpeisten" määrän kasvu
    - vaikutus henkilöstöressurssitarpeeseen
- Lainakanta ja korkotaso
- Hallitusneuvottelut ja päätökset kuntien tehtävistä ja tehtävien rahoituksesta?

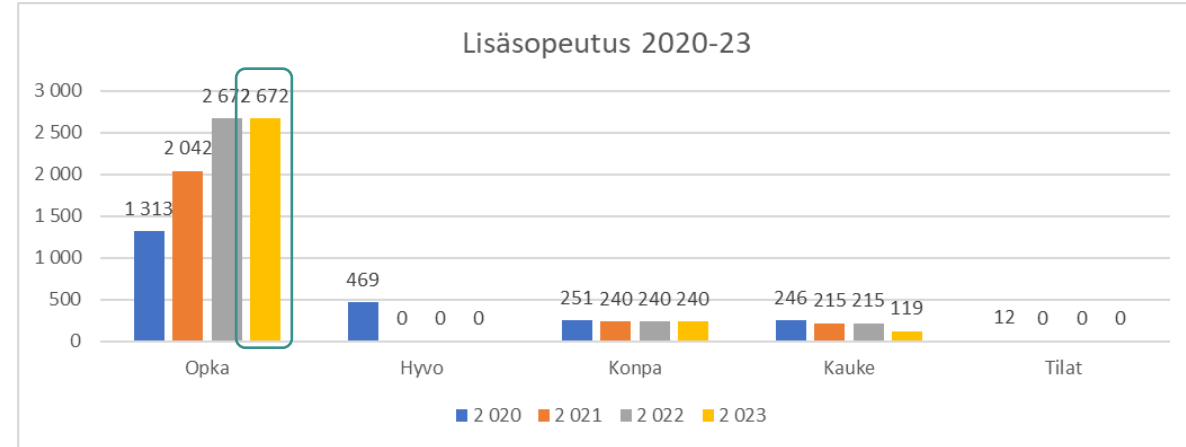
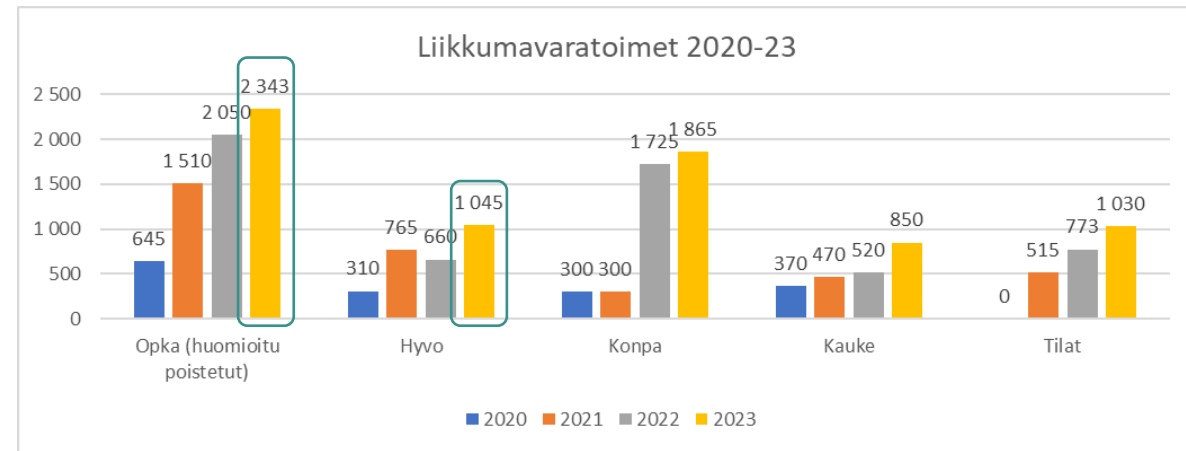
Sopeutusvaateet budjeteissa

- Vuoden 2023 sopeutussumma vs. 2023 talousarvion toimintakate (summa vrt. TA 2019)

- Opka: $5,015 \text{ Me} / 77,37 = 6,5 \%$
- Hyvo: $1,045 \text{ Me} / 12,9 \text{ Me} = 8,1 \%$
- Konpa: $2,1 \text{ Me} / 10,6 \text{ Me} = 19,8 \%$
- Kauke: $0,97 \text{ Me} / 10,3 \text{ Me} = 9,4 \%$
- Tilat: $1,03 \text{ Me} / 11,6 \text{ Me} = 8,9 \%$

- 2024 alkaen 3Me pysyvä toimintakatesopeutus per vuosi**

- joryn valmistelu keinoista, joilla 3Me saadaan 2024 alkaen aikaiseksi ilman, että strategian toteuttaminen vaarantuu
- jako sitovuustasoinnain hyväksyttäväksi KH:n kehyspäätökseen
- nyt jako sitovuustasoinnain TA2022 toimintakatteiden suhteessa

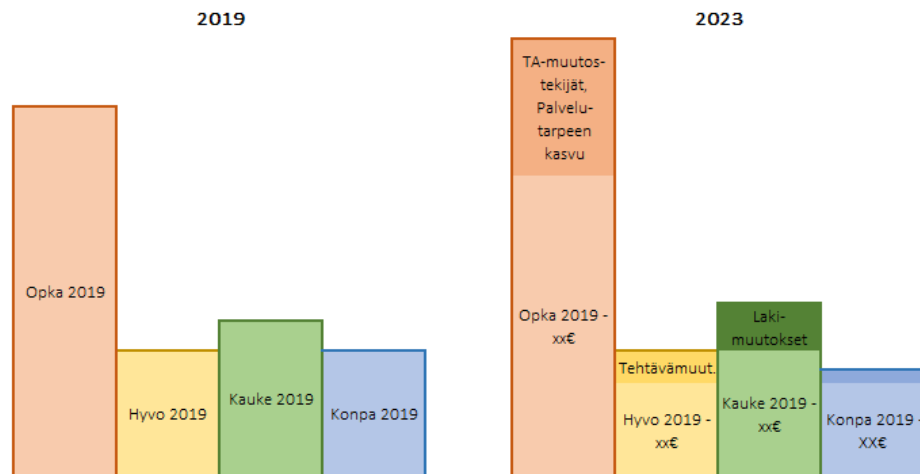
	2024
Opka	1 830te
Hyvo	440te
Kauke	430te
Konpa	300te

Sopeutus vs. TA 2023

- Ensimmäiset sopeutuskierron syksyllä 2019
  - tavoitteena 10 miljoonan euron sopeutus vuoteen 2023 mennessä (vrt. vuoden 2019 toimintakatetasoon)
    - lähtökohtaisesti tasajako, käytännössä säätää Opka/Hyvo välillä
    - 10% sopeutus hallinnosta kohdennettiin Konpaan, + 10% sopeutus tiloista
  - toimeenpano vaiheittain → absoluuttiset eurot määriteltiin jokaiselle vuodelle erikseen
  - laskennallinen, sopeutettu toimintakatetaso 2023 = 2019 toimintakate – 10 Me

- TA 2023 toimintakatteissa on kuitenkin huomioitu
  - vuosittain TA-muutostekijät
  - palkankorotukset, palveluostojen 2% vuosikorotus jne.
  - palvelutarpeen muutoksista aiheutuvat nettomenolisäykset
  - laki- ja asetusmuutoksista aiheutuvat nettomenolisäykset
  - uusista velvoitteista aiheutuvat nettomenolisäykset
  - muut pakottavat muutostekijät ja valitut panostukset
- Riippuen sopeutuksen suuruudesta ja muista muutostekijöistä toimintakate 2023 voi olla suurempi, sama tai pienempi kuin 2019
  - vaikutusta myös sisäisillä organisaatiomuutoksilla
  - ja poistetuilla sopeutusvelvoitteilla

Taloussuunnitelman 2024 – 27 valmisteluprosessi

- Toukokuu
  - Kvartaalikeskustelut ja kehysvalmistelu
    - Palvelualueet: pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
    - Jory: 2024 → 3Me sopeutuksen keinovalikoiman tarkennus ja toteutumisen varmistaminen
    - Talouspalvelut: yleiset muutostekijät, verot, valtionosuudet jne.
  - **Talousjaosto 26.5. Taloussuunnittelun tilannekatsaus ja lähtötiedot**
- Kesäkuu / Kaupunginhallitus 19.6.
  - Taloussuunnitelmakehys ja talousarvion laadintaohjeet
    - raamit, johon sitovuustasojen toiminta tulee sopeuttaa
  - Alustava investointiohjelmaesitys
- Elokuu / Lautakunnat
  - Taloussuunnitelmien valmistelu, iltakoulut
  - Lautakunnan linjaukset sopeutustoimista,
    - toiminnan sopeuttaminen annettuihin kehyksiin
    - valinnat v. 2024 siirtyneiden sopeutustavoitteiden toteuttamiseksi
- Syyskuu / Lautakunnat
  - Lautakunnan talousarvioesitys
  - Investointiohjelmalausunnot
- Lokakuu / Kaupunginhallitus
  - 16.10. Kaupunginjohtajan TA-esitys
  - 30.10. Kaupunginhallituksen TA-esitys
- Marraskuu / Kaupunginvaltuusto 13.11.
  - Investointiohjelma 2024-33
  - Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-27
  - 2024 vero-%:t
- Joulukuu 2023 / Tammikuu 2024
  - Lautakuntien käyttösuunnitelmat
  - Valtuuston sitovien määrärahojen tarkennus/ jako avainalueille